

መሪሕነትን አመራርሓን-

Leadership, theory and practice

ክለሳ-ሐሳባውን ግብራውን ሓተታ

ብፍሰሃ ናይር

መሪሕነት አብዚ ግዜዚ እቲ አገዳሰን አድላይን አብ ኩሉ መዳያት ውዳቤ ናይ ሕይወትና ፣ ናይ ክሉ ሕይወትና ግላዊ ይኹን ማሕበራዊ፣ አብ ቁጠባውን፣ ፖሊቲካውን፣ ማሕበራውን፣ባህላውን ንሰራሓትና ንምዕዋት አፍልጦን ትግባረን መሪሕነት አገዳሲ ኢዩ።

አብዚ ዝሓለፈ 15 ዓመታት ሕዝቢ ብዛዕባ ጽንሰ-ሓሳብ መርሕነት እንታይ ምዃኑን፣ ከመይ ገርካ ድማ ጥዑያት መራሕቲ ትምህዜኩም ውልቀሱብ ድማ ጽፋፋት መራሕቲ ንክኾኑ፣ሓበረታን አፍልጦን ንክረኽቡ ይሓቱን ይጽዕሩን፣ ካብዚ ብምብጋስ ድማ ሎሚ እዚ አርአሳቲ እዚ ነፍሱ ዝኸአለ አካደምያዊ ዲሲፕሊን ኮይኑ ብትምህርትን፣ ከምኡ ድማ አብ ኩለን ቤት ንባብ ብዛዕባ ምምራሕን መርሕነትን መሃርን መኻርን መጻሕፍቲ ከተነብብን አፍልጦ ክትቀሰምን ትኽእል።

ብዙሓት ሰባት መሪሕነት ማለት ወልቃውን፣ ማሕበራውን ሙያውን ሒይወትካ ንምምሕያሽ እትወስዶ መንገዲ ኢዩ ኢሎም ይአምኑ። ኩባንያታት ኢንዱስትሪ ወይ ድማ ንግዶም መታን ክዕወት ብቁዓት መራሕቲ ይደልዩ፣ ነዚ ንምዕዋት ድማ ናይ ምምራሕ ስልጠና ንሰራሕተኛታቶም ይህቡ፣ በዚ ምክንያት ሎሚ መርሕነት ብምሁራት ተመራመርቲ ዓቢይ ቆላሕታ ረኺቡ ብዙሕ መጽናዕትታት ይካየዱን ተኻዪዱን አሎ።

ሎሚ አብተን አብ ምስልጣን ዝረከባ ሃገራት አፍሪቃ ብፍላይ አብ ፖሊቲካዊ ሒይወት ሰኣን ብቁዓት መርሕነታት ሕዝብታት አፍሪቃ አብ ድኻነትን ድንቁርናን፣ አብ ናይ ሓድሕድ ኩናትን ብርሰትን ይሳቀ አሎ።

አብ ናይ ሎሚ ሓተታይ ብዛዕባ አገልጋሊ አመራርሓ/ Servant Leadership/ እንታይነቱን ሞደሉን ከመይ ይሰርሕን ክገልጽ ክፍትን ኢዩ።

አቀዲመ እቲ ክሳብ ሕጂ ዝፍለጥ አርባዕተ ክፋላት አመራርሓ ክጠቅስ ቀጺለ ድማ አብቲ አገልጋሊ አመራርሓ አብ ዝብል አርእሳቲ ከተኩር ኢዩ።

- 1. Transformational Leadership ናይ ለውጢ አመራርሓ
- 2. Authentic Leadership ናይ ትኽክል አመራርሓ
- 3. Servant Leadership አገልጋሊ አመራርሓ
- 4. Team Leadership ናይ ጋንታ አመራርሓ

ብዙሐት ተመራመርቲ ዕዉት አመራርሓ እንታይ ክኸውንን ከማልእን አለዎ ብዙብል ብዙሕ መጽናዕትታት አካዩዶምን የካይዱን አለዉ፤ አገልጋሊ አመራርሓ ካብቲ ዝመርሕ ባህርያትን ጠባያትን ዝተመርኩስ ኢዩ፤ አገልገልቲ መራሕቲ ብጉዳያትን ጠለባትን ሰዓብቶም ዝግደሱን ዝሓልዩን ንዕብዮቶም ዝግደሱን ምስ ዝኾኑ ኢዮም፤ አገልጋሊ መራሕ ስነ-ምግባር/ leadership Ethics/ ዝመልኦ ቀዳምነት ናይቲ ዘገልግሎ ማሕበርን፤ ህዝብን ዝህብ ምስ ዝኸውን ኢዩ አገልጋሊ መራሕ ዝበሃል።

ሕመረት ትርጉም ናይ አገልጋሊ አመራርሓ፣ከምቲ ብዙሐት ተመራመርቲ ዝኣምንዎ፣ካብቲ ናይ ውልቆም ጥቅሚ፣ ጥቅሚ ሰዓብቶምን፣ ምምሕያሻምን ዝግደሱ ኣብ ዝብል አምር ይምርኩሱ፣ሓያል ጥራላዊ ጠባይ ንሰዓብቶምን፣ ማሕበርምን፣ ተኻፈልቶምን የርእዩ፣አግልጋሊ አመራርሓ ብልምምድ ድኣ እምበር ብተውህቦ አይኮነን፤ ከምኡ ድማ ካብቲ ጠባይ ናይ ውልቀሰብ ዝምንጩ ኢዩ።

ታሪኻዊ መሰረታት አገልጋሊ አመራርሓ

Robert K.Greenleaf ዝበሃል ኣብ ጉዕዞ መጽናዕቱ ኢዩ ነዚ አገልጋሊ አመራርሓ ነዚ ሰም እዚ ዝሃቡ፣አብዚ መጽናዕቲ ዚ ድማ ኢዩ ንክለሳ ሓሳባውን ተግባሩን ከመይ ከምዝኾነ አሰፊሑ ይገልጽ። ርበርት ኣብ ናይ አመሪካ ተለፎንን ተለግራፍን 40 ዓመት ሰራሕ ፣ ጥሮታ ምስ ወጽኤ ድማ ናይ ዝተፈላለያ ትካላት ዝያዳ ንጡፋትን አገልገልትን ሕዝብን ክኾና ብከመይ ከመሓዳደራ አለወን ብዝብል፤ ብዛዕባ መዝኻትን ሓላፍነትን ሰባት ከመይ ገሮም ክሰርሑን ክተሓባበሩን ይግባእ ብዝብል አምር ኢዩ ዝትነትን፤ ዕላማኡ ድማ ንምልካዊ አመራርሓ ንምውጋድ ኢዩ።

ነዚ ድማ መገሻ ምስራቅ ብዝብል አፍአዊ ታሪኽ ገሩ ይገልጹ፤ ሓደ ግዜ ሓንቲ ጋንታ መገሻ ብሓንሳብ ጀሚሮም ኣብቲ ዝደልይዎ ንክበጽሑ ድማ ሓደ መራሕ መረጹ፤ እዚ መራሕ ዚ ድማ ከም አገልጋሊ መራሕ፤ እቶም ገያሾ ብዘይ እዚ መራሕ ኣብቲ ክበጽሑዎ ዝደልዩ ቦታ ክበጽሑ አይከ ኣሉን፤ እዚ መራሕ እዚ ካብ ግላዊ ጥቅሙ ጥቅሚ እቶም ገያሾ ሰለዝግደሰ ኢዩ ዝያዳ ተአማንነት ዝረኸበ።

ባህርያት አገልጋሊ መራሕ

1. Listening Capacity-ናይ ምስማዕ ተኸሎ፣ አገልጋሊ መራሕ ንናይ ሰዓብቱ ርእይቶታትን ፣ሓሳባትን ዝሰምዕን ዝቅበልን ዝኸብርን ክኸውን አለዎ።
2. Empathy-ናይ ርሕራሄ ሕልና ፣ አገልጋሊ መራሕ ኩሉ ግዜ ናይ ሰዓብቱ አተሓሳስባን ሰምዒታቶምን ክርዳእ ይጽዕር ነዚ ድማ ኩሉ ግዜ ብምርድዳእ ይፍጽሞ።

3. Healing - መሕወይ ተኸእሎ፣ አገልጋሊ መራሐ ብናይ ሰዓብቱ ድህነት ዝግደሰን ንጸገማቶም ኣብ ምፍታሕ ዝጽዕርን ፣ እዚ ድማ እንተድኣ ሰዓብቱ ብኩሉ ኩነታቶም ዕጉባት ኮይኖም እቲ መራሐ እውን ሕጉስ ይኸውን።
4. Awareness-- ናይ ግንዛቤ ተኸእሎ፣ አገልጋሊ መራሐ ንናይ ሰዓብቱ ኣካላውን፣ ማሕበራውን፣ ፖሊቲካውን ኣካባቢኦም ዝግንዘቡ፣ እዚ ማለት ነፍሱን፣እቲ ሓደ ኣብ ካልኣት ተጽዕኖ ከሕድር ከምዝኸእል ክፈልጥ ኣለዎ። አገልጋሊን መራሐ ነፍሱ ኣብ ጉድኒ ገዲፏ ነት ኩነታት ብሰዓብቱ ኣራ ኣእያ ክርእዮ ክኸእል ኣለዎ ማለት ኢዩ።
5. Persuasion-- ምዕጋብ፣ አገልጋሊ መራሐ ንጽርን ቀጻልን ምርድዳእ እናገበረ ንካልኣት ሓሳባቶም ንኸልውጡ ዝገበር ተኸእሎ ዘለዎ ኢዩ፣ እዚ ማለት ብዘይ ምግዳድ ብምርድዳእ ጥራሕ ክኸውን ኣለዎ።
6. Conceptualization- ጽንሰ-ሓሳባዊነት ማለት አገልጋሊ ኣመራርሓ በዓል ራእይን፣ ንጽር ዕላማታትን ፣ መእዘናትን ሃልይዎ ክንዲ ጸቢብ ሰእሊ ኣብቲ ዓቢይ ሰእሊ ህዝብን ሃገርን ዘድህብ ናይ ሕዝቡ ጸገማት ኣብ ምፍታሕ ዝጽዕር ምዃን ዝገልጽ ኣተሓሳስባ ኢዩ።
7. Foresight/ ኣርሒቁ ዝሓሰብ፣ አገልጋሊ ኣመራርሓ ናይ መጻኢ ከመይ ወይ እንታይ ክመሰል ከምዝኸእል ዓቕሚ ኣፍልጦኡ ዘጠቓለለ ኢዩ፣ እዚ ማለት ኣብ ዝሓለፈን ፣ኣብ ህልዊ ኩነታት ተመርኩሱ ናይ መጻኢ ኩነታት ክትንብህ ይኸእል። ገለ ተመራመርቲ ኣርሒቕካ ናይ ምሕሳብ ኣኸእሎ ስነ/ምግባራዊ መእዘን ኢዩ ዘለዎ ይብሉ፣ ማለት መራሕቲ ኣብ ግዜኦም ብዘተርኽቡ ጉድለታት ተሓተቲ ይኾኑ።
8. Stewardship/ መጋቢ ኣመራርሓ፣ እዚ ማለት ብሕዝቢ ወይ ኣባላት ማሕበርካ ዝተዋህበካ እምነት ተቀቢልካ ምምራሕ ማለት ኢዩ፣ አገልጋሊ ኣመራርሓ ቡቲ ዝተዋህቦ ሓላፍነት ንሕዝባዊ ጉዳያት ብጥንቃቄ የመሓድር፣ ብተወሳኺ ድማ ንናይ ሕዝቡ ጥቅምታት ብምቅዳም እምነት ሕዝቡ የህድር።
9. Commitment to the growth of people/ ንናይ ሕዝቡ ዕብዩት ዝጥፍ፣ አገልጋሊ ኣመራርሓ ንነፍሰወክፍ ኣባል/ዚጋ ቡቲ ንሱ ወይ ንሳ ብዝበርከትዎ ዘይኮነስ ከም ውልቀ ተውህቦኦምን ተፈጥሮኦምን ማእከል ገርካ ኩሉ ዕድላት ናይ ናብራኦም ከመሓይሹሉን ከምዕብሉን ምኽፋት ዝ ኣመተ ኣፍልጦ ኢዩ።
10. Building Community/ ኣብ ምሕናጽ ማህበረሰብ ዝጥፍ፣ አገልጋሊ ኣመራርሓ ድሕነት ዕብዩትን ህዝቡ ዝሓሊ፣ ናይ ሕዝቡ ሓባራዊ ጥቅምታትን ድልዎታትን ዘማልእ፣ ናይ ምቅርራብን ሓድነትን ዝሕሉ፣ ኮይኑ ንናይ ነፍሰወክፍ መሰል ዝሕሉ ባህርይ ዝውንን ኢዩ።

እዚ ዓሰርተ መግለጽታት ናይ አገልጋሊ አመራርታ ኮይኑ ኣብ ቀጻሊ

_Transformational Leadership ናይ ለውጢ አመራርታ

Authentic Leadership፣ ናይ ትኽክል አመራርታ

Team Leadership ናይ ጋንታ አመራርታ

ከቅርብ ክፍትን ኢዩ፣ ምስትውዓል ዝመልኦ ንባብ።